

Regionala PensionärsRådet 2023 11 09

Referensgrupp äldretandvård
Centrum för Äldretandvård
Västra Götalandsregionen

1

Varför har SPF Seniorerna valt att vara med i
Folktandvårdens referensgrupp kopplat till det
Regionala PensionärsRådet?

(film)

2

Punkter på dagens agenda

- Återkoppling, beskriva mål och metod till att vi har etablerat denna arbetsgrupp, nu med två års erfarenheter
- Belysa behov av tydliga informationsstrukturer och samverkan, aktuella frågor kring munhälsa nationellt och regionalt
- Gruppen kan möjligen behöva utökas med breddad representationen

FOLKTANDVÅRDEN

3

Folktandvårdens vision - Frisk i munnen hela livet

FOLKTANDVÅRDEN

4

Folktandvårdens uppdrag

Folktandvårdens uppdrag kommer från regionfullmäktige, regionstyrelsen och överenskommelser med hälso- och sjukvårdsnämnderna:

Tandvård

Vi genomför och utvecklar all typ av tandvård – åt alla från den yngsta till den äldste, från den som är frisk till den som är svårt sjuk – i hela Västra Götaland.

Folkhälsoarbete

Vi genomför och utvecklar förebyggande och hälsofrämjande arbete, riktat till befolkningen – i hela Västra Götaland.

Utbildning, forskning och utveckling

Vi tar aktivt del av ny kunskap, utbildar framtidens tandvårdspersonal och medverkar i patientnära forskning.

FOLKTANDVÅRDEN

5

Centrum för äldretandvård - CÄT

- Regionalt kompetenscentrum, en del av Folktandvården och Västra Götaland
- Uppdrag mot hela befolkningen
- Ett stöd till offentlig och privat tandvård samt hälso- och sjukvård
- Forskning och utveckling

6

Centrum för äldretandvård - CÄT

- Att utveckla och driva tandvårdens hälsofrämjande och förebyggande arbete *med fokus på äldre*
- Att samla, förvalta och utveckla kompetens inom munhälsofrågor *för äldre*

7

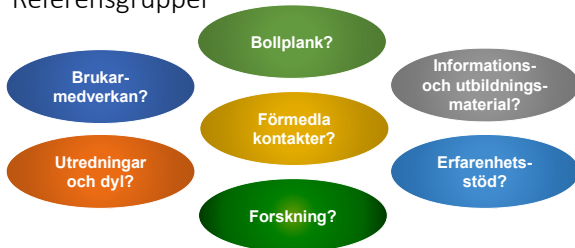
Vad kan det innebära att vara en referensgrupp?

- På vilket sätt kan detta vara värdefullt?
- Erfarenheter från liknande uppgifter?
- Hur kan vi arbeta i en referensgrupp?
- Hur omfattande kan det bli?

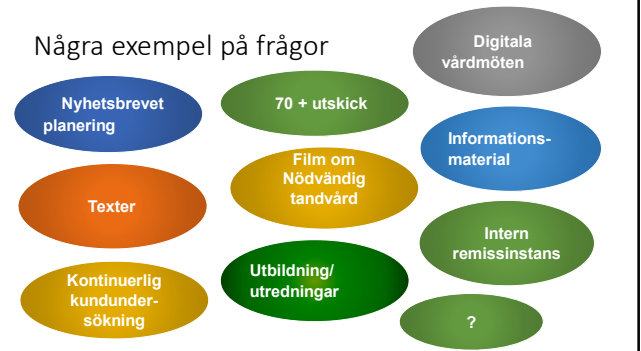
8

Referensgrupper

9

Några exempel på frågor

10

Vilka är vi i dagens referensgrupp?

- iapel@hotmail.se;
- Ing-Britt Andersson
- Ann-Christine Baar
- Kerstin Carlsdotter
- Rune Johansson
- Kerstin Segersten
- Cecilia Wingren

11

ETT EXEMPEL : Referensgruppens möte den 26 augusti – dagordning

1. På gång inom Äldretandvård just nu
2. Riksstämman 2023 i Umeå
3. Det här med patientekonomi och tandvårdstaxa?
4. Kort om Isabelle Johanssons nästa studie
5. Om du får drömma fritt om tandvården?
6. Planering inför Regionala Pensionärsrådet 10 november

FOLKTANDVÅRDEN

12

Erfarenheter från två års arbete

- Viktigt att träffas fysiskt - blir bättre diskussioner än över nätet
- Synd att inte alla pensionärsorganisationerna är med - skulle ge större bredd
- Värdefullt att få info om olika satsningar - möjlighet att sprida vidare i egna distriktet. Vi har inte hittat former för att sprida till de SPF-distrikt som inte är representerade - behöver utvecklas
- Satsning på munvård för de som bor i SÄBo och för dementa mycket viktigt

FOLKTANDVÅRDEN

13

- Spridning av Nyhetsbrev
- Viktigt att kommuner tar över projekt som är tidsbegränsade. behöver finnas övergångspengar
- Ett stort värde av denna referensgrupp, där vi får kunskap och input, som vi för vidare ut i vår organisation
- Särskilt värdefullt har kunskapen om mun- och tandhälsa för sköra äldre i SÄBO och eget boende varit. Denna kunskap har vi kunnat ta med oss ut i våra 14 kommunala pensionärsråd för diskussion och påverkan

FOLKTANDVÅRDEN

14

Reflektioner

FOLKTANDVÅRDEN

15

Aktuella frågor kring munhälsa just nu

(med fokus på äldre)

Nationellt

- Äldres vård och omsorg i fokus, förslag om ny Äldreomsorgslag
- Nationell demensstrategi under arbete
- Ny utredning (analysera och lämna förslag om hur tandvårdens högkostnadsskydd kan förstärkas för att mer efterlikna det i övrig vård och där äldre med sämst munhälsa prioriteras)

Regionalt

- Uppsökande munhälsobedömning och utbildning till vårdpersonal
- Samverkan mellan Västra Götalandsregionen och Kommuner

16

Hinder för samverkan...

- Socialstyrelsens kartläggning visar att det finns flera hinder för samverkan
- Tandvård och hälso- och sjukvård är två separata system med olika kultur, finansiering, ledning och styrning.
  - Tandvården integreras inte i befintliga och pågående processer för att skapa patientnytta genom samverkan
  - Strukturer för samverkan saknas i stor utsträckning.
  - System för journalföring och e-tjänster är åtskilda
  - Kunskapen brister och utbildningsmoment saknas om kopplingen mellan allmän hälsa och munhälsa

Ref: Socialstyrelsen, "Kartläggning av hinder för samverkan mellan tandvård och hälso- och sjukvård", 2019

17

Aktuella frågor kring munhälsa just nu

(med fokus på äldre)

Folk tandvården Västra Götaland

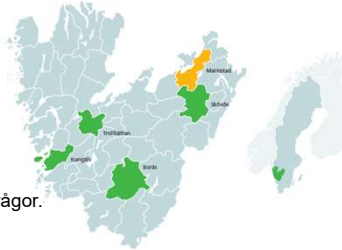
- Från vård till hälsofrämjaren
- Tandhygienist i kommunal verksamhet (TAK)
- Mobil hemtandvård
- Digitala vårdmöten

18

Tandhygienist i kommunal verksamhet TAIK

Uppgift:

- Säkra kompetens inom munvård.
- Säkra kvaliteten vad gäller munvård i vård och omsorg.
- Vara sakkunnig i tandvårdsfrågor.

19

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)

"För munhälsan är ju en viktig del av den vården som kommunal verksamhet bedriver. Den ska ingå – fast på något sätt så tappas den bort. // I och med TAIK-projektet så har munnen kommit upp på kartan."

Ett representativt citat i samband med forskning TAIK (analys pågår).

20

Mobil hemtandvård - Målgrupp

Sköra patienter som har svårt att ta sig till en tandvårdsklinik, exempelvis svårt sjuka eller patienter i livets slutskede.

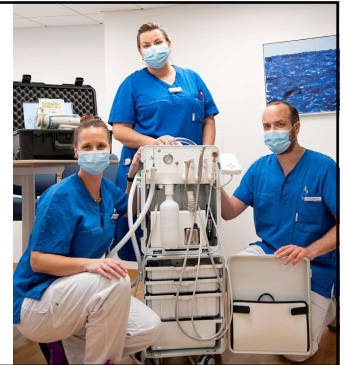

21

Vårdambition

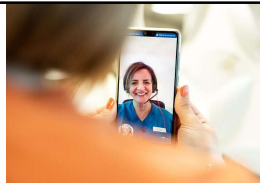
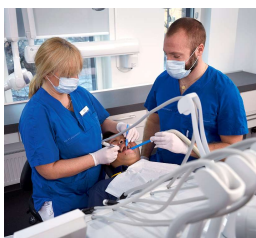
Att utifrån patientens **livsbetingelser** **lindra och fördröja** munhälsoproblem.

Att utföra **livskvalitetshöjande** åtgärder - smärtfrihet, infektionsfrihet, kunna äta och prata, inte lukta illa.

22

Nytt sätt att möta patienter

FOLKTANDVÅRDEN

23

Digitala vårdmöten

24

Folk tandvården Online

FOLKTANDVÅRDEN

25

De patienter, besvär och ärenden som har visat sig lämpliga

- Barn med trauma mot mun/tänder.
- Besvär med visdomständer
- Patienter med förkylningssymptom
- Mildare besvär/oro efter extraktioner
- Tandköttsproblem
- Käkledsbesvär
- Patient med värk
- Patienter med behov av kost- och fluororrådgivning
- Skriva ut fluoridpreparat i kombination med råd
- Patienter med akuta besvär som inte vill eller kan komma till kliniken
- Barn där föräldrar hör av sig om "dubbla tänder" eller misstänkta bettfel
- Generell rådgivning / skapa lugna patienter – sker även vid kontakt med reception på kliniker

FOLKTANDVÅRDEN

26

Aktuella frågor kring munhälsa just nu

(med fokus på äldre)

CÄTs Seniors Referensgrupp

- Nyhetsbrev
- Odontologiska Riksstämman i Umeå – vi delar med oss av det fina samarbetet och inspirerar andra regioner att också lyssna på seniorer
- Seniormässan 2024
- Intervju
- Invånardialog

FOLKTANDVÅRDEN

27

CÄTs Nyhetsbrev

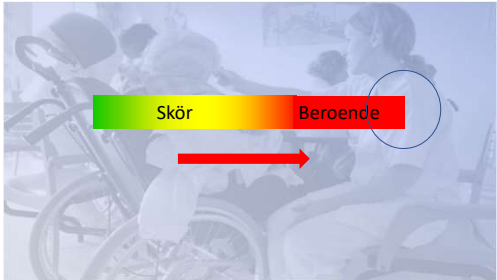

Slutligen, vad vill du säga till våra läsare som kanske passerat 70-årsstreck?

- Jag vill betona att munhälsan blir viktigare och viktigare ju äldre man blir och ju skörare man blir desto viktigare är det att man får både behandling och förebyggande tandvård, säger Yngve Gustafson, professor i Geriatrik vid Umeå Universitet

FOLKTANDVÅRDEN

28

Skör Beroende

29

Intervju (exempel)

Tidning: PROpensionären

Tema: Munhälsa

Syftet: Belysa vikten av kontinuerliga kontroller hos tandvården och möjligheterna till egenvård för att förebygga besvär

"Söker en äldre patient med goda erfarenheter av kontakt med tandvården, som skulle vara intresserad av att delta i vårt temanummer med sin berättelse"

FOLKTANDVÅRDEN

30

"VI HÖR VAD NI SÄGER – men lyssnar vi?"
Möjligheter med att involvera patienter (Odontologiska Riksstämman i Umeå)

- Vad kan patienter vinna på att vara delaktiga i sin vård, och att kunna påverka den tandvårdsverksamhet där man är patient?
- Vilka möjligheter ger det behandlare och organisationer att lyssna till patienter?
- Seminariet ger några exempel på hur Folk tandvården Västra Götaland arbetar med att lyssna till barn, vuxna och äldre
- Vi delar med oss av lärdomar från lyssnandet samt hur vi anpassat vår behandling och verksamhet med hjälp av patienternas erfarenheter och åsikter

31

Invånardialog – möjligheter eller "hot"?

- Vinna ytterligare insikter om målgruppens behov samt skapa möjligheter till delaktighet och inflytande
- Skapa förtroende för tandvården i Västra Götaland genom ett aktivt arbete för att förstå tankar och upplevelser kopplade till tandvård
- Genom ökad delaktighet får tandvården mer kunskap om vad som kan göras för att tillgodose invånarnas behov

FOLKTANDVÅRDEN

32

Ersättning till Referensgruppen

Ersättning utgår för resor och eventuella utlägg redovisa via arvodesblankett

FOLKTANDVÅRDEN

33

Reflektioner

FOLKTANDVÅRDEN

34

Gruppen kan möjligen behöva utökas med breddad representationen

(camilla.tengstrom@vgregion.se)

FOLKTANDVÅRDEN

35

Kontaktuppgifter Centrum för äldretandvård

Isabelle Johansson
Tandhygienist och verksamhetsutvecklare
072-504 85 88
isabelle.johansson@vgregion.se

Gunnar Henning
Övertandläkare och strateg
070-575 14 96
gunnar.henning@vgregion.se

FOLKTANDVÅRDEN

36

Tack för idag!

37